

Santimantal Bir Mntehir: Seymour Glass'ın İntiharının “Psikolojik Otopsi” Tekniğiyle İncelenmesi

*A Sentimental Suicide: An Examination of Seymour Glass's
Suicide Using the “Psychological Autopsy” Technique*

Eren Yıldırım

Doktor
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
ORCID: 0000-0001-5412-8278
ernyildirim@gmail.com

Yıldırım, Eren. “Santimantal Bir Mntehir: Seymour Glass'ın İntiharının ‘Psi-
kolojik Otopsi’ Tekniğiyle İncelenmesi.” *Nesir: Edebiyat Araştırmaları Dergisi* 2
(Nisan 2022): 65-86.

Makale geliř tarihi: 4 Ocak 2022 Makale kabul tarihi: 25 Mart 2022

Santimental Bir Muntehir: Seymour Glass'ın İntiharının “Psikolojik Otopsi” Tekniğiyle İncelenmesi

Öz

Seymour Glass, Amerikalı yazar J. D. Salinger'ın *Dokuz Öykü* (1953), *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar: Seymour Bir Giriş* (1955) ve *Franny ve Zooey* (1961) başlıklı kitaplarında yer alan bir anti-kahramandır. Seymour Glass, henüz otuz bir yaşındayken karısı Muriel'le çıktığı Miami tatilinde kendisine ait silahla hayatına son verir ve kahramanın intiharı okurun ilgisini çekmeye hâlâ devam eder. Bu yazı, kurgusal Glass ailesinin dâhi çocuğu Seymour Glass'ın intiharını psikolojik otopsi tekniğiyle ele alarak istemli ölüm olayının anlaşılmasını amaçlamaktadır. Psikolojik otopsi tekniği, intihar veya şüpheli ölüm olarak nitelendirilen olguların aydınlatılmasında kullanılmakta ve arka planda bireyi intihara sürükleyen motivasyonun belirlenmesini hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Seymour Glass, J. D. Salinger, intihar, psikolojik otopsi, anti-kahraman, roman

Abstract

Stories (1953), *Raise the Ceiling Beam Masters: An Introduction to Seymour* (1955), and *Franny and Zooey* (1961). At the age of thirty-one, Seymour Glass ends his life with his own gun while on vacation in Miami with his wife Muriel, and the hero's suicide still draws the reader's attention. This article aims to understand the phenomenon of voluntary death by dealing with the suicide of Seymour Glass, the genius of the fictional Glass family, with the psychological autopsy technique. The psychological autopsy technique is used to illuminate cases characterized as suicide or suspicious death and aims to determine the motivation that drives the individual to commit suicide in the background.

Keywords

Seymour Glass, J. D. Salinger, suicide, psychological autopsy, anti-hero, novel

Kendine en ağır yükü aradın: bulduğun,
kendini –, kendini sırtından atamadın ...
Friedrich Nietzsche

Giriş

Yaşamın yazgısına yakılan son bir ağıt veya yaşama karşı verilen son bir güdülenme olması dışında intihar, geride bıraktığı cevapsız sorularla hem müntehir hem de çevresi adına dipsiz bir sorgulamayı beraberinde getirir. Yaşamın ölüme, ölümün de yaşama doğrulttuğu bir silah olarak tüm açmazlarıyla farklı dinamikleri içerisinde barındıran istemli ölüm, belirsizliğini hâlâ koruyan bir olgudur. Tüm bu dinamiklerin dışında olguya dair esas irdelenmesi gereken meseleyse bireyin nasıl bir açmazda olduğu ve bu açmazın onu hangi koşullar altında intihara sürüklediğidir. Bireysel bir protestonun dile getirilişi olarak yorumlanacak istemli ölüm, ilerlediği kronolojik çizgide toplumlar tarafından zaman zaman lanetlenen bir olgu, zaman zaman yasalarla önüne geçilmeye çalışılan kanun dışı bir eylem, zaman zaman da makul görülen bireysel bir tercih olmuştur. Ancak hangi şekilde algılanırsa algılsın bireyi intihara sürükleyen nedenleri tam anlamıyla açıklamak çok zordur.

Bu yazı, Amerikalı yazar J. D. Salinger'ın hayali Glass ailesinin yedi kardeşin en büyüğü olan nahif muz balığı avcısı, spiritüel ve anti-kahraman Seymour Glass'ın intiharının arka planını “psikolojik otopsi” tekniğiyle anlamayı amaçlamaktadır. Yazıda ilk aşamada intihar olgusunun tarihsel gelişimi ele alınıp olgu hakkında kısa bir bilgi verilecektir. İntiharın farklı kıtalarda ve toplumlarda ele alınışı, yasalarla önüne geçilmeye çalışılan bir mefhum olması ve son olarak kişiyi intihara sürükleyen nedenlerin anlaşılması bu yazıda yine irdelenecek konular arasında yer alacaktır. Bu bilgilerin ardından çalışmanın odağında olan Seymour Glass'a ve yeri geldikçe diğer Glass ailesi bireylerine yer verilecektir. Buradan hareketle Seymour Glass özelinde kahramanın kişiliği, hayata bakışı, otuz bir yaşına kadar geçen sürede odakları veya daha önce herhangi bir intihar eğilimi/girişimi olup olmadığı sorgulanacaktır. Zira okur, Seymour Glass hakkında Salinger'ın sadece *Dokuz Öykü* (1953), *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar: Seymour Bir Giriş* (1955) ve *Franny ve Zooey* (1961) kitaplarında bilgi edinmektedir. Bu nedenle çalışmada adı geçen üç kitap üzerinde durulacak ve Seymour Glass hakkında Salinger'ın satır aralarında okura iletmek istediği mesaj aranacaktır. Sözü edilen kitaplar arasında özellikle *Dokuz Öykü* (1953), kahramanın intiharının ele alınması nedeniyle bu yazıda diğerlerinden ayrı ve özel bir yere sahip

olacaktır. Ayrıca “16 Hapworth, 1924” ismindeki öykü Seymour Glass tarafından kaleme alınmış bir mektup olması nedeniyle en az *Dokuz Öykü* kadar bu çalışmada odakta olacaktır.

Psikolojik otopsi tekniğinin 1950 yılında Amerika Birleşik Devletleri’nde Edwin S. Shneidman tarafından geliştirildiği ve ilerleyen süreçte intiharları önleme adına yürütülen bir teknik olduğu bilinir.¹ Psikolojik otopsi tekniğinin bu çalışmada tercih edilmesinde bu tekniğin intihara dayalı ölümlerin engellenmesi kadar müntehirlerin ölüm nedenlerinin de netliğe kavuşturulmasında etkili bir teknik olması yatmaktadır. Müntehir hakkında detaylı bir psikolojik analiz yapma imkânı veren psikolojik otopsi tekniği, bireyi merkeze alarak müntehir hakkında cevapsız kalan soruları cevaplandırmayı hedefler.² Tekniğin gerçekleştirilme aşamasında müntehirin ailesi, yakın çevresi, çalışma arkadaşları veya eşi/sevgilisiyle yapılan görüşmeler büyük öneme sahiptir. Bahse konu kişilerin vereceği bilgiler, psikolojik otopsi tekniğiyle açıklığa kavuşturularak intiharın arka planında yatan motivasyon belirlenir. Bu makalede söz konusu teknik, *Dokuz Öykü* (1953), *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar: Seymour Bir Giriş* (1955) ve *Franny ve Zooey* (1961) kitapları ile Seymour Glass tarafından henüz yedi yaşındayken ailesine yazılan ve “16 Hapworth, 1924” isimli öyküde yer alan mektup aracılığıyla gerçekleştirilecektir. Bu metinlere birtakım sorular yöneltilecek ve Seymour Glass’ın intiharının karanlıkta kalan noktaları belirlenmeye çalışılacaktır. Adı geçen eserlerde Seymour Glass ile ilgili karakteristik detaylar ön plana çıkarılacak ve elde edilecek bilgiler ışığında Seymour Glass’ın intiharı kadar iç dünyası da aydınlatılacaktır. Böyle bir eser-birey taramasında Shneidman’ın psikolojik otopsi tekniğinde belirlemiş olduğu on altı maddeden hangilerinin Seymour Glass’a uyduğu belirlenecektir.

Bir Vazgeçiş veya İstem Olarak İntihar

Doğumdan ölüme kadar geçen sürede bireylerin hayatı her anlamda abluka altındadır. İnsan hayatı çepeçevre sarılmış, gün geçtikçe içe yaklaşılan veya içeriden uzaklaşılan hayatlar, ölümlerle yaşam arasında sıkışıp kalmıştır. Böyle bir açmaz sonunda da hayatla ölüm arasındaki mesafe giderek kısalmıştır. Mesafenin kısaldığı bu anlarda sorunlarıyla baş edemeyen birey, kaçışı veya özgürlüğü intiharda bulur. Nihayetinde bireysel bir tercih olarak intihar son yıllarda toplumlarda etkisini fazlasıyla hissettiren, gün geçtikçe de hayatın içerisinde yaygınlaşan bir olgu olmasıyla öne çıkar.

İntihar vakalarının yaşandığı ilk örneklerden günümüze kadar geçen sürede olgunun kat ettiği mesafe oldukça şaşırtıcıdır. Müntehirin tercihinin kişisel bir eylem

1 Antoon A. Leenaars, “Edwin S. Shneidman on Suicide,” *Suicidology Online* 1 (2010): 5.

2 Gülşah Şükran Kale, İ. Hamit Hancı ve Hatice Demirbaş, “Psikolojik Otopsi: Adli Alanda Çalışanlar Bu Kavramı Biliyorlar mı?,” *Kriz Dergisi* 27 (2019): 116.

olmaktan ziyade ölümünün dahi bir başkaldırı olarak algılandığı günlerden neredeyse onurlandırıldığı/fenomenleştirildiği sürece geçiş kayda değerdir. İntihar eylemlerinin Avrupa kıtasında görüldüğü ilk yıllarda müntehir kilise ya da kral tarafından aforoz edilen, işlememesi gereken bir günahı işleyen “asi” olarak algılanmıştır. Bu durum daha çok kiliseler vasıtasıyla Hıristiyanlığı toplumun geneline yayma isteği adı altında hayat bulmuş ve hemen hemen yirminci yüzyılın ikinci yarısına kadar da bu şekilde devam etmiştir:

Hıristiyan Avrupa’da intiharın tarihi, resmî zorbalığın ve resmî olmayan karamsarlığın tarihidir. Her ikisi de alçakça uygulamaların tanımlandığı kuru, hissiz söylemle ölçülebilir. Elizabeth döneminde avukatlık yapmış olan Fulbecke’in söylediğine göre, intihar eden biri ‘ibret olsun diye, dar ağacına asılarak cezalandırıldığı yere bir atla götürülür ve mahkemen yetkili biri gelene kadar kimse cesedi oradan indiremezdi.’ [...] Bütün Avrupa’da küçük değişmelerle benzer alçaltmalar kullanıldı. Yerel yönetim kuralları farklı olan Fransa’da ceset ayaklarından asılır, bir çite konulup sokaklarda sürüklenir ve yakılıp çöplüğe atılırdı. [...] İngiltere’de intihar eden kişi bir çıban başı (felo de se) olarak görülüyordu. Her iki ülkede de mülkiyeti krala geçiyordu.³

Alvarez’in aktardığı bilgiler ışığında intiharın Avrupa’da yasaklanan/ayıplanan bir olgu olmasının dışında aynı zamanda lanetlenen bireysel bir tercih olduğu da aşikârdır. Müntehirin ölümünden sonra bile sürgün cezasına çarptırılması, geride bıraktığı mallarının krala devredilmesi ve en önemlisi bu durumun Avrupa kıtasının genelinde yaygın bir anlayış olması, olgunun ilk görüldüğü yıllardan itibaren yasalar karşısında acımasızca cezalandırıldığına işarettir.

İntihar karşısında gerek kilisenin gerekse kralın katı tutumları, intiharı kendi otoritelerine karşı bir isyan, başkaldırı olarak algılamalarından kaynaklanmaktadır. Kilisenin Tanrı’yı, kralınsa iktidarı temsil eden aygıt olması; yani her iki durumda da maddi ve manevi bir karşılığa sahip iktidar alanları bu durumu karşı-iktidar inşası olarak değerlendirir. Çünkü Tanrı en üst konumda bulunan yaratıcıdır ve birey, Tanrı’nın kendisine bahşettiği bedenden kendi isteğiyle ayrılmamalıdır. Mevcut durum mutlak iktidar/yönetici konumunda bulunan kral için de geçerlidir. İntiharın tüm otoritelerden bağımsız oluşu ve bireyin kendi tercihini eyleme geçirmesi, aynı zamanda yukarıda sözü edilen iktidarları da yok sayması anlamı taşır. İşte bu nedenlerden intihar Avrupa kıtasında lanetlenen ve yasalarla önüne geçilmeye çalışılan bir olgu olmuştur.⁴

3 A. Alvarez, *İntihar: Kan Dökücü Tanrı*, çev. Zuhal Çil Sarıkaya (Ankara: Öteki, 1992), 46-47.

Ek olarak, bu sayfada ve sonraki sayfalarda doğrudan alıntısı yapılacak kaynaklar yazım ve imla farklılıklarına rağmen yazarların eserlerine sadık kalma düşüncesiyle herhangi bir değişiklik yapmadan yazıya aktarılacaktır.

4 Simon Critchley, *İntihar Üzerine Notlar*, çev. Utku Özmakas (Ankara: Pharmakon Yayınları, 2016), 35-36.

İntihar olgusu üzerine kaleme aldığı yazılarla bilinen David Hume, yukarıda sözü edilen iktidar-istemli ölüm çatışmasına atıfta bulunarak özellikle kilisenin intihara olan bakışını sarsma/değiştirme eğilimindedir. Hume, bireyi merkezine alarak kişinin yaşam içerisinde nasıl ki bireysel tercihlerini kullanma özgürlüğü varsa intihar olgusunda da aynı özgürlüğe sahip olması gerektiğine inanır. Hume ayrıca bireysel bir tercih olan intiharın Tanrı'yla nasıl bir ilişkisi olduğunu, bu durumun nasıl anlaşıldığını ve bu anlaşılmaya karar verenin kim olduğunu detaylı bir sorgulamaya tabii tutar. Hume'a göre "görev yerini terk etmek/bırakmak"⁵ anlamı taşıyan intihar, doğanın akışına aykırı bir eylem olarak görülemez:

[...] İnsan yaşamı evren açısından bir istirdiyenininkinden daha önemli değil. O denli önemli olsa bile insanın doğal yapısı insan yaşamını aslında insanın sağduyusuna bağlı kılmış ve bizleri her bir durumda onun hakkında karar vermek durumunda bırakmıştır. İnsan yaşamının sonlandırılması yetkisi Tanrı makamına özgü olsaydı, dolayısıyla da insanların kendi yaşamlarını kendileri sonlandırması onun hakkını çiğnemek sayılıysaydı yaşamı korumak da yaşama son vermek gibi suç olurdu.⁶

Hume'ın işaret ettiği gibi bireyin yaşamını devam ettirmesi kadar sonlandırması da doğal bir tercihtir. Bu tercih teolojik bakışla ilişkilendirilmemelidir. Bireyi intihara iten sebepler birbirinden farklı olsa da yönetici kademesinde bulunanların (kral ya da rahip) tepkisi yüzyıllardır hep aynı olmuştur. İntihar, bireyin istemli ölümü dışında topluma veya dine yapılan bir saygısızlık, sorumlulukların yerine getiril(e) meyişi veya saldırganlığın başka bir şekilde yansımaları olarak yorumlanmıştır.⁷ İntihar olgusuyla ilgili yapılan teorik çalışmalarda müntehirin eylemi kral için daha çok otoriteye boyun eğmeme veya var olan toplumsal düzene ayak uyduramama olarak algılanırken olgunun dinî kurumlarca algılanışı çok daha ilgi çekicidir. Simon Critchley, *İntihar Üzerine Notlar* (2016) adlı eserinde konunun dayandığı noktayı Radicati'nin *Üç Düzenbaza Dair Bir İnceleme* kitabından şu cümlelerle açıklamayı tercih eder:

İsa hiçbir yerde intiharı mahkûm etmese de, Museviliğin Musa Kanunu'nda intihara yönelik hiçbir şekilde açık bir yasaklama olmasa da (bununla birlikte Kur'an'da intiharı yasaklayan bir sure vardır) büyük resmi görmek zor değil. Ölüm korkusu, insanlar için doğal değildir; ancak bu korku Hahamın, Papazın ya da İmamın düzmece otoritesi sayesinde insanların içine yavaş yavaş zerkedilmiştir. Radicati'nin metninde bu metni çepeçevre saran radikal felsefi bağlamda asıl heyecan verici olan, bilimsel materyalizm, din karşıtı özgür düşünme ve intihar hakkı arasında bir bağlantı kurulmasıdır.⁸

5 David Hume, "İntihar Üzerine," *Yaşamım, İntihar Üzerine, Ruhun Ölümsüzlüğü Üzerine*, çev. Mehmet Hazar Gönüllü (İstanbul: Gamzer Kitap, 2020), 29.

6 Hume, *a.g.e.*, 25.

7 Georges Minois, *İntiharın Tarihi: İstemli Ölüm Karşısında Batı Toplumu*, çev. Nermin Acar (Ankara: Dost Kitabevi, 2008), 12-13.

8 *A.g.e.*, 29.

Radicati, intihar karşısında dinî kurumların tepkisini bu şekilde açıklayıp mevcut kaygının aslında otoritenin öz saygınlığını yitireceği düşüncesinde yattığını belirtir. İntihara veya müntehire karşı oluşan bu ön yargı uzunca bir süre de tarih sahnesinde yer edinir. Radicati'nin metnini ayrıcalıklı kılan esas noktaysa bireyin yaşamına son verme isteğinde bilimsel ölçütlerin ön plana çıkarılmasıdır. Ancak 19. yüzyıla gelindiğinde hem siyasilerin hem de dinî kurumların intihara karşı bakışları değişir. Böyle bir anlayış değişikliğinin altında yatan yegâne nedense sanattır. Avrupa'da klasizmin etkisini yavaş yavaş yitirmesi ve romantizmin hızla hâkim anlayış olması, bireysel bir tercih olan intihar olgusunu da etkilemiştir. İntihara bakış açısındaki değişikliğin etkisi ilk olarak toplumlarda gözlemlenir. Toplum, intiharı sanat aracılığıyla bireysel bir tercih olarak algılamaya başlar ve geçmişte yasalarla yasaklanmaya çalışılan bakış açısının değişmesi gerektiğine inanır. Romantik devrim toplumlarda melankoli duygusunun artmasına, bireyin hızla kendinden ve yaşadığı çevreden uzaklaşmasına ya da mutsuz aşk hikâyelerinin hızla yaygınlaşmasına yol açar. Sanatçı, eserinin merkezine artık toplumu veya toplumsal değerleri değil, kendisini almaya başlar ve ilgisini genelden özele yani toplumdaki bireye indirger.⁹

İntihar olgusunun sanatta yer edinmeye başlamasından kısa bir süre sonra etkisini edebiyatta ve tiyatrodaki hissettirir. Edebiyattaki gerçek değişimse William Shakespeare'in *Hamlet* (1600) oyunuyla gerçekleşmiştir. Metinde geçen ve yüzyıllardır hafızalardan silinmeyen meşhur "olmak ya da olmamak" tiradı, söz konusu değişimin mihenk taşı olmuştur. Bu eserin ardından John Donne tarafından kaleme alınan *Biathanatos* (1608) ise ölüm düşüncesini en sesli savunan metinler arasında yerini alır. İntihar düşüncesinin olumluluğunu savunan bu eserlerin ardından olguya dair en etkili söylem Dadaistler tarafından dile getirilir. Dadaist sanatçılar edebiyatta ve tiyatrodaki intihar olgusunu "kahramanlık" mertebesine yükselterek eserlerinde sıkça bu temaya yer vermiştir. İntiharın sanatsal bir eylem olduğuna inanan ve eserlerinde bu anlayışı savunan Alfred Jarry, yaşamın anlamsızlığı üzerinden "patafizik" edebiyat ve tiyatro anlayışıyla olgunun kısmen yerleşik bir hâl almasına yol açmıştır. Alfred Jarry'nin intihar-kahramanlık anlayışını eserlerine yerleştirmesi dışında kendisinden sonra gelen Arthur Cravan, Jacques Rigaut, Julien Torman ve Jacques Vache gibi isimlere de örnek olduğu ileri sürülür.¹⁰

Müntehirin bedeni üzerinden cezalandırma veya sürgün edilme anlayışının ardından intiharın takip ettiği kronoloji yukarıdaki gibi özetlenebilir. Siyasi seçkinler ve din adamları tarafından lanetlenen bu olgu, ilerleyen süreçte -özellikle de sanatın etkisiyle- hızla kabuk değiştirerek toplumlar ve sanatçılar tarafından kabul gören,

9 Alvarez, *a.g.e.*, 185-186.

10 Patafizik felsefe, Alfred Jarry tarafından geliştirilen bir düşünce olup Jarry'nin eserlerinde sıklıkla geçmektedir. Buna göre patafizik; "tikelin bilimidir, [...] hayalî çözümlerin bilimidir. Patafizik açıdan her şey eşittir. Patafizik, sembolik olarak nesnelere sanal varlıklarını canlandırır." Ayrıntılı bilgi için bk. Nur Altınyıldız Artun ve Ali Artun, *Dada Kılavuz: 1913-1923. Münih, Zürich, Berlin, Paris* (İstanbul: İletişim, 2018), 655 ve 673-679.

edebiyat ve tiyatro gibi sanat dallarında da sıklıkla ele alınan temalar arasında yerini alır. Bilhassa olgunun kahramanlıkla anılması intihara olan bakıştaki değişikliğin temel sebeplerindendir. Hayata son verme fikrinin belirmesinin ardından kişinin toplumda kendini yalnız hissetmesi veya duygusal mülksüzlük, bu düşüncelerin de felsefede hızla karşılık bulması olguyu kendi açmazları dışına çıkarmış, bu sayede zamanla kendisine bir meşruiyet alanı kazandırmıştır.

Psikolojik Otopsi ve İntihar Olgusu

Psikolojik otopsi tekniği isminden de anlaşılacağı üzere daha çok adli tıp uzmanlarının ilgi alanına giren bir konudur. Adli tıp uzmanları, bu tekniği intihar veya şüpheli ölüm olarak nitelendirdikleri olguların aydınlatılmasında kullanmakla birlikte, her iki şekilde de ölüm olayının gerçekleşmesinin arka planında yatan dinamikleri belirlemek için kullanırlar. Tekniğin ilk aşaması ölen kişiye ait bilgilerin elde edilmesine, bunların belirli bir analize tabi tutulmasına; eş, aile, akraba, çalışma arkadaşı veya yakın arkadaş gibi kişilerle görüşülmesine dayanır. Kişiyi intihara iten sebeplerin aydınlatılmasında yukarıda bahsedilen ikincil kişilerin vereceği bilgiler, müntehirin ölüm öncesi psikodinamiğinin belirlenmesi dışında zihinsel durumunun da saptanmasına kayda değer katkılar sağlar. Çeşitli teorik kaynaklarda psikolojik otopsi tekniği birbirinden farklı şekillerde yorumlanmaktadır. Ayrıca tekniğin ilk kez nerede kullanıldığına dair farklı bilgiler de bulunmaktadır. Ancak hâkim görüş tekniğin ilk kez Los Angeles İntihar Önleme Merkezi Müdürü Edwin Shneidman tarafından ileri sürüldüğü ve zamanla aynı merkezde çalışan adli tıp uzmanları aracılığıyla yaygınlaştırıldığı üzerinedir.¹¹ Buradan hareketle, tekniğin kurucusu sayılan Shneidman, psikolojik otopsi kavramına dair kaleme aldığı yazılarda psikolojik otopsiyi şu cümlelerle tanımlamaktadır:

Psikolojik otopsi ve amacı, konuya dair teorik arka plan tartışmaları yürütmek ve psikolojik performans durumunun belirlenmesini kapsamaktadır. Psikolojik otopsi kavramı prosedür olarak ölümün arka planında yatan etkenleri saptamak ve ölüm hâlinin gerçek amacını saptamayı hedefleyen bir yöntemdir. Yöntemin iki hedefi bulunmaktadır. Bunlardan ilki NASH, yani; N: doğal ölüm, A: kazaya dayalı ölüm (accidental), S: intihar (suicide) ve H: cinayet (homicide) sınıflandırmasının yapılması; ikincisi ise şüpheli/belirsiz ölümlerin saptanmasıdır.¹²

Shneidman ilk aşamada tekniğin tanımını yapmakta ve ardından amacını belirlemektedir. Shneidman burada bireyi intihara iten motivasyonun belirlenmesi kadar kişinin ruhsal durumunu (psikodinamik), intiharın zamanlamasını ve bireyin hayata

11 Kale, Hancı ve Demirbaş, *a.g.e.*, 115-116.

12 Edwin S. Shneidman, "The Psychological Autopsy," *Suicide and Life-Threatening Behavior Vol. 11, Issue: 4*, (Winter: 1981), 325.

bakışını da ön plana çıkarır. Shneidman aynı makalede psikolojik otopsi yapacak araştırmacılara tekniğin çerçevesini çizer ve bunları on altı maddede sınırlandırır. Bunlar; “i) *kurbanın kimliği* (ad, yaş, adres, medeni hâl, dinî inanç vs.) , ii) *ölüme dair detaylar* (ölüm nedeni, yöntemi, otopsi bulguları vs.), iii) *kurbanın hayat hikâyesi* (aile, evlilik, tıbbi hastalık, psikolojik rahatsızlık, daha önce intihar girişimi olup olmadığı), iv) *kurbanın ailesindeki ölüm vakaları* (intihar, kanser, diğer ölümcül hastalıklar, ölüm yaşları vs.), v) *kurbanın kimliği ve yaşam tarzı*, vi) *kurbanın stres karşısındaki tavrı, duygu değişimleri ve kararsızlık dönemi*, vii) özellikle *son bir yılda baskı, gerilim veya kavgaya karışma hâli*, viii) *kurbanın alkol veya uyuşturucu kullanımı, bu gibi durumların ölümüne herhangi bir etkisinin olup olmadığı*, ix) *kurbanın kişisel ilişkileri*, x) *kurbanın ölüm, intihar kaza, rüya ve korku gibi duygulara karşı tavrı*, xi) *kurbanın ölümünden hemen önce hayatında meydana gelen değişiklikler* (alışkanlık, hobi, beslenme ve cinsel hayat), xii) *kurbanın hayat karşısındaki başarıları* (planları ve dünya görüşü), xiii) *kendi ölümüne dair niyetinin belirlenmesi* (kararlılık), xiv) *tercih ettiği yöntemin öldürücülük oranı*, xv) *kurbanın yakın çevresinden ölüme verilen tepki*, xvi) *yorumlar, ayırıcı özellikler.*”¹³

Yukarıda on altı maddeyle açıklanan saptamalar, müntehirin psikolojik otopsi tekniğiyle incelenmesinde Shneidman için olmazsa olmaz maddeler olarak öne çıkar. Bu maddelerin belirlenmesinde kişiyi intihara sürükleyen nedenler, bireyin motivasyonu ve hayatında meydana gelen değişiklikler saptanmakta ve müntehirin hemen ölüm öncesindeki psikolojik ve zihinsel durumunun anlaşılması amaçlanmaktadır. Tekniğin uygulanmasında araştırmacılara fayda sağlayan bir başka etkense psikolojik otopsinin diğer disiplinlerden de yararlanma imkânı sunmasıdır:

PA (*Psikolojik Otopsi*) araştırmacıları, aşağıdakiler dâhil birçok disipline bilgi ve teorileri de uygular: psikoloji, sosyoloji, biyoloji, epidemiyoloji ve antropoloji veri miktarının ve niteliksel bir ölüm şeklinin belirlenmesinde tekniğe yarar sağlayan disiplinlerdir. PA kolluk kuvvetleri veya tıp denetçileri yerine geçecek, daha çok bu disiplinlerin bulgularından yararlanan ve daha sonra diğer kaynaklardan destek alan bütüncü bir araştırma yöntemidir.¹⁴

Shneidman, ölüm olayının gerçekleşmesinden sonra bunun doğal bir ölüm değil de istemli veya şüpheli bir ölüm olduğunun anlaşılması durumunda psikolojik otopsi tekniğinin detaylandırılabilceğini ifade eder. Ek olarak Shneidman, istemli ölümü sınıflandırarak müntehirin karakteristik ve psikolojik yapısına dair birtakım çıkarımların da yapılabileceğini ileri sürer. Shneidman bu durumu “düşük öldürücülük”, “orta öldürücülük” ve “yüksek öldürücülük” oranı adı altında sınıflandırarak bireyin eylemindeki kararlılığına dair analiz yapabilme imkânı sunar. Özellikle “yüksek

13 Shneidman, *a.g.m.*, 330-331.

14 Chris G. Caulkins, “The Psychological Autopsy: What, Who, and Why,” *The Forensic Mental Health Practitioner* Vol: 2, Issue: 1 (2019), 2.

öldürücülük” sınıfında, vaka intiharsa ve ateşli silahla gerçekleştirilmişse bu durum kurbanın kararlılığına dair ciddi bir işarettir.¹⁵

Bu makalede takip edilecek yöntemse yukarıdaki saptamaların Seymour Glass’ın intiharının belirlenmesinde hangi maddelerin öne çıkıp çıkmadığı üzerine olacaktır. Teknik, J. D. Salinger tarafından kaleme alınan ve Seymour Glass’ın karakteristik ve psikolojik tahlilinin yapıldığı ve ağırlıklı olarak müntehirin ele alındığı roman, öykü ve mektup türlerinin tercih edilmesiyle gerçekleştirilecektir. Böyle bir iz sürmenin nedeniyse Seymour Glass’ı adım adım intihara sürükleyen nedenlerin saptanmasıdır. Zira psikolojik otopsi tekniğinde Shneidman’ın ısrarla üzerinde durduğu istemli ölümün “yüksek öldürücülük” oranı, yani ateşli silahla gerçekleştirilen intihar vakaları; Seymour Glass’ın intiharının anlaşılmasında okura önemli katkılar sunacaktır.

Psikolojik Otopsi Tekniğiyle Seymour Glass İntiharını İnceleme Denemesi

Salinger tarafından kaleme alınan eserlerde okur, Seymour Glass hakkındaki bilgileri *Dokuz Öykü* (1953), *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar: Seymour Bir Giriş* (1955) ve *Franny ve Zooey* (1961) kitaplarında edinir. Aslında bu eserlerde dahi Salinger okura Seymour Glass hakkında net bilgiler vermez. Okur, özellikle Seymour’un kardeşi Buddy Glass’ın anlatıcı olduğu *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar: Seymour Bir Giriş* (1955) başlıklı kitapta kahramanı çok daha yakından tanıma fırsatı yakalamaktadır. Zira bu kitapta Seymour Glass’ın günlüğünden detaylar paylaşan Buddy Glass, okura Seymour’un iç dünyasını tanıma ve bu yazıda sorun edinen kahramanın intiharı hakkında çok daha net bilgilere ulaşma imkânı sunmaktadır.

Seymour Glass hakkında yazılan eserlerde okurun dikkatini çeken noktalar; Seymour’un diğer aile bireylerinden çok daha farklı bir psikolojiye sahip olması, yetişkinlerin dünyasında kendini huzursuz hissetmesi ancak çocuklarla çok daha kolay iletişim kurması, münzevi, Zen Budist inanca bağlı, çok küçük yaşlarda “haiku” tarzında şiirler kaleme alan, ana dili dışında dokuz dilin en az dört tanesine oldukça hâkim olan, maddî değerlere kayıtsız, her şeyden öte II. Dünya Savaşı’nda görev almış ve askerî yetenekleri üst seviyede olan nahif bir karakter olmasıdır.¹⁶ Nitekim

15 Shneidman, *a.g.m.*, 337.

16 Salinger hakkında kaleme alınan biyografik kitaplarda yazarın Zen Budist inanca sıkı sıkıya bağlı olması, tıpkı Seymour Glass gibi II. Dünya Savaşı’nda karşı-istihbarat askeri olarak görev yapması hem Salinger’ın hem de Seymour Glass’ın yarı Yahudi olmaları; okura Seymour Glass ve Salinger arasındaki benzerlikleri hatırlatan özellikler olarak dikkati çekiyor. Söz konusu biyografik eserler için bk. David Shields ve Shane Salerno, *Salinger*, çev. Ekin Can Göksoy (İstanbul: Pegasus, 2020); Kenneth Slawenski, *Üzüntü, Muz Kabuğu ve J. D. Salinger*, çev. Hülâ Öklem Süloş (İstanbul: Sel, 2010).

kardeş Buddy Glass, *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar: Seymour Bir Giriş* (1955) başlıklı kitapta Seymour Glass hakkında şu cümlelere yer vererek okurun bu santimental-münzevi karakter hakkında çok daha açıklayıcı bilgilere sahip olmasını sağlar:

1948'de otuzbir yaşındayken, karısıyla Florida'da tatil yaparken intihar etti. Yaşadığı süreç birçok kişi için birçok anlam taşıyordu ve biraz büyük beden boyutlu ailemizdeki erkek ve kız kardeşleri için ise handiyse her şey demektir. Tabii bizim için her *gerçek* şey demektir: Mavi şeritli tek boynuzlu atımız, çift adeseli yanan camımız, danışman dâhimiz ya da portatif bilincimiz, süper kargomuz ve tek tam şairimiz ve, kaçınılmaz olarak sanırım, çünkü ketumluk yalnızca asla onun en kuvvetli yanı olmamakla kalmıyordu çocukluğunun hemen hemen yedi yılını kıyıda kıyıya yayımlanan bir çocuk radyo yarışma programının yıldızı olarak geçirmişti, yani şu ya da bu şekilde sonunda yayınlanmayan pek bir şey kalmamıştı; kaçınılmaz olarak, sanırım ki, aynı zamanda bizim hayli kötü şöhretli 'mistik'imiz ve 'dengesiz tip'imizdi.¹⁷

Kardeşleri arasında Seymour'a en yakın kişi olmasıyla bilinen Buddy Glass tarafından aktarılan bilgiler, bu makalede Seymour'un psikodinamiğinin çerçevesinin çizilmesine ve intiharının anlaşılmasına yardımcı olacaktır. Seymour Glass, yukarıda da alıntılanıldığı gibi çocukluğundan intiharına değin geçen sürede "olağandışı" özelliklere sahip bir karakter olmasıyla dikkati çeker. Yaşamı boyunca aile bireyleri için olumlu birçok anlam ifade ederken olumsuz özellikleriyle de sınırları zorlayan bir karakterdir.

Psikolojik otopsi tekniği açısından Seymour Glass'ın intiharı bu çalışmada beş ana madde etrafında tartışmaya açılacaktır. Bunlar; i) *kurbanın kimliği*, ii) ölüme dair detaylar, iii) *hayat hikâyesi*, iv) *stres karşısındaki tavrı ve huzursuzluk düzeyi*, v) ölüme dair niyeti ve tercih ettiği yöntemin öldürücülük oranı. Bu bilgiler ışığında kahramanın intiharı psikolojik otopsi tekniğiyle ele alınmadan önce hikâye hakkında kısa bir bilgi vermek çok daha yararlı olacaktır. "Muz Balığı İçin Mükemmel Bir Gün" hikâyesi, genel çerçevede dört ana bölüme ayrılabilir. İlk bölüm, Salinger tarafından materyalist bir karakter olarak tanımlanan Seymour Glass'ın karısı Muriel'in annesiyle gerçekleştirdiği telefon görüşmesini içerir. Muriel hem bu anlatıda hem de *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar: Seymour Bir Giriş* adlı kitapta, Seymour'dan farklı özelliklere ve ilgilere sahip bir karakter olarak tanımlanır. Söz konusu farklılıklar "Muz Balığı İçin Mükemmel Bir Gün" hikâyesinde de devam etmektedir. Muriel çarpıcı bir girişle bu bölümde "Seks Bir Eğlence ya da Cehennemdir" adlı bir köşe yazısı

Haiku; dünyadaki en kısa şiir türü olarak bilinir. "*Haiku, haika* (şakalı dizi şiir) adı verilen şiir türünün oluşumu içinde önem kazanan *hokku'dan* (şakalı şiirin başlangıç dizesi) bağımsız bir biçim olarak Japon edebiyatında yer etmiştir." Haiku hakkında yapılmış kapsamlı bir çalışma için bk. Ayşe Nur Tekmen, "Japon Şiiri Haiku ve Türk Edebiyatındaki Yansıması," *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi* 17, no. 1 (2010), 149-157.

17 J. D. Salinger, *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar: Seymour Bir Giriş*, çev. Sevin Okyay ve Coşkun Yerli (İstanbul: Yapı Kredi, 2011), 74-75.

okumakta ve bu esnada sol eline oje sürmektedir. Hikâyenin bu bölümünde öne çıkan özellik ise Muriel'in annesiyle gerçekleştirdiği telefon görüşmesidir. Bayan Fedder kızı için fazlasıyla endişelenmekte ve Seymour'un tatilde de garip tavırlar sergileyip sergilemediğini merak etmektedir. Bayan Fedder'in endişesinin altında yatan nedense daha önce Seymour'un araba kullandığı esnada aracını ağaçlık bir alana sürmesi ve başka bir anlamda "sembolik" de olsa intihara teşebbüs etmesidir. Yine bu telefon görüşmesinde okur, Seymour'un Muriel'in büyük annesine ölüm hakkında planlarını sorduğunu da öğrenir.¹⁸ Bu durum, kahramanın kendi ölümü hakkında birtakım düşüncelere sahip olduğunu gösterir. Seymour Glass'ın ölüm hakkındaki bu düşünceleri Bayan Fedder'in kaygısının artmasına neden olmuştur. Seymour Glass günlüğüne düştüğü notta Bayan Fedder'in endişesini şu cümlelerle açıklar:

[...] Annesi benim şizoid kişilikli olduğumu düşünüyormuş. Anlaşılan, annesi psikanalistiyle görüşmüş ve adamla aynı sonuca varmışlar. Bayan Fedder Muriel'dan, bana sezdirmeden bizim ailede deli olup olmadığını araştırmasını istemiş. Muriel bileklerimdeki yaraların nedenini annesine açıklamış. Ne de safsın, benim tatlı sevgilim. M.'in dediğine göre, bu durum, bazı başka şeyler kadar canını sıkmamış annesinin. O üç şey kadar. Birincisi, ben insanlardan uzak kalıyordum ve dostluk kurmakta başarısızmışım. İkincisi, herhalde bende 'ters' bir şey varmış ki, Muriel'i hiç sevişmeye zorlamamışım. Üçüncüsü, bir yemek sırasında, ölmüş bir kedi olmak istediğimi söylemem yüzünden, Bayan Fedder günlerdir huzursuzmuş.¹⁹

Seymour Glass günlüğünün ilerleyen sayfalarında "ölmüş bir kedi" imgesini açıklayarak bu anlatımın aslında Zen Budist bir rahipten aktarıldığını Muriel'e söyler. Budist rahip bu dünyada en değerli varlığın ölmüş bir kedi olduğunu çünkü hiç kimsenin ona fiyat biçemeyeceğini ifade eder.²⁰ İşte tüm bu nedenler Bayan Fedder'in kaygılanmasına ve Seymour'un ailesinde herhangi bir psikolojik sorun olup olmadığını sorgulamasına yol açmaktadır. Öyle ki bu kaygı, Bayan Fedder'in psikanalistiyle görüşmesine varacak kadar ileri seviyededir.

Hikâyenin ikinci bölümünde Seymour Glass, plajda küçük bir çocuk olan Sybil Carpenter ile tanışır. Seymour bu bölümde dış dünyayla çok daha barışık, Sybil'in yanındaysa kendini çok daha rahat hisseden bir psikolojik görüntüdedir. Okur bu bölümde ayrıca hikâyenin isminin nereden geldiğini de öğrenir. Seymour Glass, Sybil'i sembolik bir oyun olan muz balığı avlama oyununa davet eder. Oyun, muz balıklarının denizde bir deliğe girmeden balık olmalarını ancak deliğe girdikten sonra yedikleri muzlardan çok kilo almaları ve nihayetinde de delikten çıkamayacak kadar şişmanlamaları sonucu ölmelerini konu edindir.²¹ Salinger'in hikâyede böyle sembolik

18 J. D. Salinger, "Muz Balığı İçin Mükemmel Bir Gün." *Dokuz Öykü*, çev. Coşkun Yerli (İstanbul: Yapı Kredi, 2015), 15.

19 Salinger, *a.g.e.*, 49.

20 Salinger, *a.g.e.*, 50.

21 *Dokuz Öykü* kitabı dışında Seymour Glass ve Sybil Carpenter arasındaki hayali muz balığı avlama oyununu II. Dünya Savaşı ve materyalizmle ilişkilendiren bir çalışma için

bir oyuna yer vermesiyse hiç de tesadüf değildir. Zira muz balığı avlama oyunu Salinger'in çocukken babasıyla oynadığı bir oyundur ve yazar bu anısını Seymour üzerinden hikâyeye eklemeyi tercih etmiştir.²²

Salinger'in babasıyla ilişkisine dair birkaç anekdottan biri muhtemelen en ünlü kısa hikâyesinin isminde ifade kazanmıştı. Sahildeyken Sol, Jerry'yi suda tutar ve ona 'muz balıklarını' aramasını söylerdi. Salinger'in öykülerinin ve kısa romanlarının çoğunda ebeveynler ortada değildir. [Glass] hikâyelerinde sevginin çok güçlü olduğu fikri vardır, ama Les'le asla tanışmaz, Les ile Bessie'yi, baba ve anneyi, bir şekilde etkileşim halinde görmeyiz.²³

Hikâyenin bu bölümü, Seymour'un ve Sybil'in hayali muz balıklarını avlama oyunuyla devam eder. Seymour Glass, Sybil'in yanından ayrıldıktan sonra bornozunu giyer ve yakasını sıkı sıkıya kapatarak otele yönelir. Salinger'in bu bölümde "bornoz" imgesiyle Seymour Glass hakkında okura bir mesaj vermek istediği anlaşılır. Yukarıda da ifade edildiği gibi yetişkinlerin dünyasına adapte olmakta zorluk çeken Seymour Glass, Sybil'den ayrıldıktan sonra gerçek dünyaya; yani yetişkinlerin arasına dönmeye hazırlanır ve bornozunu neredeyse boşluk bırakmayacak şekilde kapatarak bir anlamda korunaklı bir psikolojiye girmeyi tercih eder. Zira Seymour'un giderek artan tedirginliği odasına çıkmak için bindiği asansörde çok daha net anlaşılmaktadır.

Hikâyenin üçüncü bölümü adım adım intihar sahnesinin hazırlanışı görüntüsündedir. Sybil'den ayrıldıktan sonra otel asansörüne yönelen Seymour Glass, asansörde "burnu kara merhemli" bir kadınla tartışır. Yetişkinlerin dünyasına karışan ve hızla tedirginliği artan Seymour, hiçbir sebep yokken kadını ayaklarına bakmakla suçlar.²⁴ Çünkü Seymour'un plajda bornozunu giydikten sonra açıkta kalan bölgesinden biri de ayaklarıdır. Kadının sadece yere baktığını söylemesi Seymour'un tedirginliğini azaltmaya yetmez ve Seymour "burnu kara merhemli" kadını samimi olmamakla suçlar:

bk. Margaret Elizabeth Geddy, "Nine Stories and the Society of the Spectacle: An Exploration into the Alienation of the Individual in the Post-War Era" (Yüksek Lisans Tezi, Georgia Southern University, 2020), 11-12.

22 Plajda Seymour ve Sybil arasındaki sohbette dikkati çeken başka bir husussa Seymour'un hiçbir sebep yokken "oğlak" burcu olduğunu söylemesidir (Salinger, 2015: 20). Oğlak burcu detayını anlamlı kılan gerçek ise Salinger'in da oğlak burcu olmasıdır. Tam anlamıyla Seymour, hikâyenin arka planında Salinger'in yansıması görünümündedir.

23 David Shields ve Shane Salerno, *Salinger*, çev. Ekin Can Göksoy (İstanbul: Pegasus Yayınları, 2020), 32-33.

24 Benzer bir olay henüz hikâyenin başında Muriel'le annesi arasındaki konuşmada da yaşanır. Muriel annesine Seymour'un plajda bornozunu çıkarmadan saatlerce yattığını çünkü dövmesine kimsenin bakmasını istemediğini anlatır. Bayan Fedder'in bunu saçma bulması ve Seymour'un dövmesinin olmadığını ifade etmesi ise kahramanın asansördeki kadınla yaşadığı sorunu daha da anlamlı hâle getirir. Aşama aşama artan gerilim ve yetişkinlerin bulunduğu mekânlardaki huzursuzluk, okura Seymour Glass'ın psikodinamiği hakkında önemli mesajlar vermektedir.

Genç adam ve burnu kara merhemli bir kadın, idarenin denize gidip gelenler için otelin alt giriş katındaki ayırdığı asansöre bindiler. Asansör harekete geçince, genç adam kadına ‘ayaklarını bakıyorsunuz’ dedi. ‘Affedersiniz anlamadım’ dedi kadın. ‘Ayaklarını bakıyorsunuz, dedim.’ ‘Özür dilerim. Ben yalnızca yere bakıyordum’ dedi kadın ve yüzünü asansörün kapısına çevirdi. ‘Ayaklarını bakmak istiyorsanız, söyleyin’ dedi genç adam. ‘Ama öyle allahın belası bir sinsilik etmeyin.’²⁵

Hikâyenin son bölümü ise Seymour Glass’ın intiharına ayrılır. Beşinci katta asansörden inen ve 507 numaralı odaya yönelen Seymour, deri bavul ve “aseton” kokan odaya girer. Bavula gizlenmiş olan 7.65 kalibre Ortgies marka otomatik silahını alan Seymour Glass, birbirine bitişik yatakların boş tarafına oturur ve karısı Muriel’in hemen yanında silahı şakağına dayayarak ateş eder. Seymour’un intihar için tercih ettiği silah da en az hikâye kadar derin anlamlar içermektedir. Ortgies marka silah I. Dünya Savaşı’nda Almanya’da üretilmiştir. Seymour’un II. Dünya Savaşı’nda Almanya’da görev yapan asker olduğu göz önünde bulundurulduğunda intihar için neden bu marka silahı tercih ettiği gayet net anlaşılır. Çünkü savaş kahramanda kapanması zor psikolojik yıkımlara yol açmıştır. Seymour Glass’ın intihar sahnesinde dikkati çeken bir diğer nokta da odanın “oje” ve “aseton” karışımı bir kokuyla kaplı olmasıdır. Zira hikâyenin başında Salinger, Muriel’i 507 numaralı odada sol eline oje sürerken betimlemişti. Ek olarak Seymour Glass’ın asansörde tartıştığı kadın da burnuna sürdüğü merhem nedeniyle “çinko asit” kokuyordu. Hikâyenin bu bölümlerinde söz konusu kokuların Seymour Glass için yetişkinleri ifade ettiği anlaşılır. Bu durum ise kahramanı intihara bir adım daha yaklaştırır.

“Muz Balığı İçin Mükemmel Bir Gün” hikâyesi ve Seymour Glass’ın öne çıkan ruh hâli yukarıdaki gibi özetlenebilir. Bu bilgiler ışığında Seymour Glass’ın intiharı psikolojik otopsi tekniğiyle incelendiğinde ilk olarak “kurbanın kimliği”²⁶ maddesi üzerinde durmak gerektiği anlaşılır. Seymour, vodvil sanatçısı anne ve babanın en büyük çocukları olarak 1917’de dünyaya gelir. Glass ailesiyle ilgili kaleme alınan anlatılarda baba Les Glass hakkında çok fazla detay yer almaz da neredeyse tüm çocukların anne Bessie Glass’a hayran oldukları görülür. Kardeşleri Buddy Glass, Boo Boo (Beatrice) Glass, Walter Glass, Waker Glass, Zooey (Zachary) Glass ve Franny (Frances) Glass arasında Seymour hep daha ön planda olmuştur. Glass çocuklarının ortak özelliklerinden biri çok küçük yaşlarda *It’s a Wise Child* isimli ulusal bir radyo programındaki yarışmaya düzenli olarak katılmalarıdır. Bu radyo programında dinleyicilerin dikkatini en çok çeken isimse yine Seymour Glass olmuştur. Seymour Glass, küçük yaşlardan itibaren yaşlılarından farklı özelliklere sahip, hayatının büyük bir bölümünü mutlu geçiren ancak savaş sonrası hızla bu duygusunu kaybeden, dokuz farklı dil bilen, bunların en az dört tanesini ana dili gibi konuşabilen, sanatsal zevkleri yüksek, farklı bir estetik zevke sahip, duygusal, saplantı derecesinde hassas, özlem duygusunu yoğun yaşayan, henüz yedi yaşında haiku tarzında şiirler yazan ve her

25 Salinger, *a.g.e.*, (2015), 24.

26 Shneidman, *a.g.m.*, 330.

şeyden öte II. Dünya Savaşı'nda başarılı bir askerlik kariyerine sahip birisi olarak tanımlanabilir. Kısaca, küçüklüğünden itibaren dâhiyane bir kişiliğe sahip olan Seymour Glass, eşi Muriel'le farklı karakterlere sahip olmalarına rağmen ona karşı derin bir sevgi ve şefkat beslemektedir. Ayrıca bu maddede Seymour'la birlikte Muriel'in kişiliği üzerinde de durmak bu yazıda sorun edinen konunun çok daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır. Seymour, günlüğüne düştüğü notta Muriel'le olan ilişkisini ve onun karakterini şu cümlelerle anlatır:

[...] Sanırım, annelikle cinsellik karışımı bir dürtü duyuyor bana karşı. Ama genellikle onu mutlu edemiyorum. Tanrım, yardım et bana! Korkunç bir şeyle avunuyorum; benim birtanem, evlilik kurumunun kendisini seviyor ve ölümsüz ve değişmesi olanaksız bir sevgiyle. Sürekli evcilik oynama dürtüsü çok kuvvetli. Evlilik amaçları öyle saçma ve dokunaklı ki. Güneşte yanıp teni koyulaşsın istiyor; çok lüks bir otelin resepsiyon memuruna gidip kocası mektupları almış mı diye soracaktım. Perdeler için alışverişe çıkmak istiyor.²⁷

Seymour'un anlattıkları göz önünde bulundurulduğunda kendisinin ve karısının çok ayrı karakterler oldukları anlaşılır. Öyle ki bu farklılık ilerleyen dönemlerde Seymour Glass üzerinde ciddi bir baskıya yol açacaktır. Savaş sonrası sivil hayatta iletişim güçlüğü çeken ve yetişkinlere karşı tam anlamıyla nefret duygusu besleyen Seymour, adım adım kaçınılmaz sonuna yaklaşmakta ve kimsenin değer biçemeyeceği "ölmüş bir kedi"²⁸ olma yolunda hızla ilerlemektedir. *Dokuz Öykü*, Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar: *Seymour Bir Giriş* ve *Franny ve Zooey* başlıklı kitaplarda Seymour Glass, dünyevi zevklerden uzak ve sekse karşı mesafeli bir karakter olarak betimlenirken Muriel ise çok daha materyalist ve odakları farklı biri olarak tanıtılır.²⁹ Maddeci dünyanın olanaklarını sonuna kadar kullanmak isteyen Muriel'le Zen Budist inanış gereği çok daha mütevazı ve münzevi bir yaşam süren Seymour'un evlilikleri, birbirlerinden oldukça farklı iki karakterin derinlerde yatan çatışmasına işaret eder. O'Hearn, "Muz Balığı İçin Mükemmel Bir Gün" hikâyesi üzerine yaptığı çalışmada Seymour ve Muriel arasındaki bu çatışmayı antagonizm üzerinden ele alır.³⁰ Yazara göre Muriel, Seymour'un antagonistidir ve onun varlığı Zen Budist inanca sahip Seymour'un spiritüel yolculuğundaki en önemli engeldir:

27 Salinger, *a.g.e.*, (2011), 50.

28 Salinger, *a.g.e.*, (2011), 50.

29 Konuyla ilgili *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar: Seymour Bir Giriş* (1955) başlıklı kitapta Seymour Glass'ın Muriel'le herhangi bir cinsel yaklaşımının olmaması, Bayan Fedder'in Seymour'u şizoid bir karakter olarak algılamasına neden olur. Söz konusu pasaj için bk. Salinger, *a.g.e.*, (2011), 49.

30 "Kişiler, kurumlar, toplumsal grup ya da sınıflar, öğretisi ya da ideolojiler arasında söz konusu olan uzlaşmaz, üstesinden gelinemez çelişki ya da karşıtlık durumu için kullanılan terim." Söz konusu eser ve terim için bk. Ahmet Cevizci, *Felsefe Sözlüğü*. (İstanbul: Paradigma, 1999), 59.

Muriel ve Seymour arasında, hikâyede nedeni tam belli olmasa da, şüphesiz bir antagonizm vardır. [...] Seymour'un onu ruhsal aydınlanmadan alıkoyan cinsel ilişkiye girmesinden bağımsız olarak, bu antagonizmanın bir kısmı cinsellikle ilgilidir.³¹

Psikolojik otopsi tekniğinin bir diğer odağıysa “ölüme dair detaylar”dır.³² Seymour'u adım adım intihara yaklaştıran dinamikler geçmişin bir birikimi olarak değerlendirilse de kahramanın bunu Miami'de -özellikle ikinci balayında- gerçekleştirmiş olması manidardır. İntihar öncesi Seymour, Sybil ile plajdayken gayet uyumlu ve güçlü iletişim kurabilen bir görüntüdedir. Küçük çocukla hikâyeye konu sembolik oyunlarını oynar, ona hikâyeler anlatır ve Sybil'in yanından ayrılıktan sonra huzursuz ve saldırgan bir ruh hâline bürünür.

“Muz Balığı İçin Mükemmel Bir Gün” hikâyesinde ölüme dair detayı açıklayan en önemli olayla Seymour'un asansördeki tavrıdır. Burnu “çinko asit” kokan yetişkin bir kadınla yaşadığı sorun ve odasına çıktığında Muriel'in sürdüğü oje, Seymour'un çıkmazını en iyi özetleyen sembolik olaylardır. Seymour intihar etmeden hemen önce kurutma kâğıdının üzerine bir haiku kaleme alır. Bu detay, kahramanın intiharının anlatıldığı “Muz Balığı İçin Mükemmel Bir Gün” hikâyesinde yer almaz. Okur, bahse konu detayı *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar: Seymour Bir Giriş* (1955) ve *Franny ve Zooey* (1961) başlıklı kitaplardan öğrenir. Şiirde geçen “Uçaktaki küçük kız / Bebeğinin başını çeviren / Bana baksın diye” dizeleri Seymour'un çıkmazını yansıtan satırlardır.³³ Öyle ki yaşanan dünyada iletişim kurmakta zorlanan, kendisini sadece çocukların dünyasında mutlu ve rahat hisseden Seymour Glass, intihar etmeden önce bu notu yazarak geride bıraktıklarıyla son bir kez iletişime geçmek ister. Critchley, intihar notları/mektupları hakkında aşağıdaki cümlelere yer vererek bu eylemi mün-tehirin hayattayken son başarısızlığı olarak açıklar:

İnsanlar, intihar notlarında nedense hep birisine seslenirler. İntihar notları, aslında iletişime geçme gayretleridir. İletişim kurmak için gösterilen nihai ve genellikle umutsuz çabalarıdır: Son bir temas kurma hamleleri. Aynı zamanda, bir anlamda iletişim kurmakta başarısız olan yazarının bu başarısızlığını ifade etme çabalarıdır; düşüncelerini dile getirmekten vazgeçtiğini ifade etmek için gösterdiği son çabalarıdır. İntihara meyilli kişi, yalnız başına ölmek istemez; hiç olmazsa, notu bıraktığı, hitap ettiği kişi ya da kişilerle birlikte ölmek ister.³⁴

Buddy Glass'ın *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar: Seymour Bir Giriş*'te aktardığına göre Seymour Glass, Muriel'le tatile çıkmadan tam bir hafta önce ticari bir uçakta yolculuk yapmış ve bu şiiri de o zaman kaleme almıştır. Uçaktaki küçük kızın oyuncak bebeğini Seymour'a çevirmesi ve Seymour'un bu olaydan etkilenerek

31 B. A. Sheila O'Hearn, “The Development of Seymour Glass as a Figure of Hope in the Fiction of J. D. Salinger” (Yüksek Lisans Tezi, McMaster University, 1982), 12.

32 Shneidman, *a.g.m.*, 330.

33 J. D. Salinger, *Franny ve Zooey*, çev. Ömer Madra (İstanbul: Yapı Kredi, 2020), 53.

34 Critchley, *a.g.e.*, 64.

yukarıdaki şiiri kaleme alması çocukların dünyasındaki zaafını ve bu dünyaya ait masumiyete olan inancını yansıtır.³⁵ Hikâyede belirsizliğini koruyan nokta ise Seymour'un neden Muriel'in yanında ve trajik bir şekilde intihar ettiği. Her ne kadar farklı karakterlere sahip olsalar da Seymour'un Muriel'e karşı ilgisi ve şefkati, *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar: Seymour Bir Giriş* adlı kitapta kahramanın kaleme aldığı günlüklerde sıklıkla vurgulanır. Okur, intihar hakkında gerek *Dokuz Öykü*'de gerekse diğer anlatılarda herhangi bir net bilgiye ulaşmaz. Ancak anlatılar üzerinden iz sürüldüğünde Seymour Glass'ın yazdığı mektubun konu alındığı "16 Hapworth, 1924" isimli öyküde ailesine şu satırları kaleme alması dikkati çeker: "Ertelenmiş acı, yaşanabileceklerin en kötüsüdür."³⁶ Seymour Glass içine düştüğü çıkmazı daha fazla ertelememek ve bunu da Muriel'in yanında gerçekleştirerek artık hayatına son vermek istemiştir. Seymour Glass'ın intiharı psikolojik otopsi tekniğiyle ele alındığında üzerinde durulması gereken bir diğer madde de "kurbanın yaşam tarzı"dır.³⁷ Seymour, her ne kadar çevresi tarafından uyumsuz ve alışılmışın dışında bir karakter olarak tanımlansa da aslında bu durum tam olarak öyle değildir. Seymour Glass, son derece yetenekli, deha olarak tanımlanabilecek bir zekâya ve baskın sayılabilecek bir karaktere sahiptir. Tekrar "16 Hapworth, 1924" öyküsüne dönüldüğünde okur, Seymour'un çok küçük yaşlardan itibaren Cervantes, Charles Dickens, Jane Austen, Sir Arthur Conan Doyle, Franz Kafka, Soren Kierkegaard, William Blake ve en önemlisi Alman şair Rainer Maria Rilke hayranı olmasıyla karşılaşır. Çocukluğundan beri iyi bir eğitim alan Seymour, henüz on beş yaşındayken Columbia Üniversitesine girmeye hak kazanır ve yirmi bir yaşında İngiliz edebiyatı profesörlüğüne yükselme başarısı gösterir.³⁸ Seymour, hayattayken elde ettiği başarılar kadar yaşam tarzıyla da dikkatleri üzerine çeken bir anti-kahramandır. Seymour, Budist öğretilere ilgi duymakla beraber hayatını da bu görüş/inanç üzerine inşa etmiştir. Konuyla ilgili Kulchytka ve Baloh, Seymour Glass'ın intiharı üzerine yapmış oldukları çalışmada bu detaya farklı bir açıdan yaklaşır. Kulchytka ve Baloh, *Seymour Glass: Contextual and Linguistic Identity* başlıklı çalışmada, Seymour'un hayatındaki kırılma anlarında "su" imgesinin öne çıkmasına vurgu yapar. Çalışmada "16 Hapworth, 1924" ve "Muz Balığı İçin Mükemmel Bir Gün" hikâyeleri arasındaki paralellik "su" imgesi üzerinden şu cümlelerle açıklanmaktadır:

'Muz Balığı' ismindeki ilk hikâye 1948'de Miami Beach'te; sonuncusu ise 1924'te Maine Hapworth Gölü'ndeki Camp Simon Hapworth'te geçiyor, ve her iki eser arasındaki süre yirmi dört yıl. Dikkatleri çeken bir şekilde, her iki eserde de tatil kabul edilen yaz mevsimiyle ve her iki mekân da doğrudan su havzalarıyla ilgili, küçük olanı Seymour'un hayatının başlangıcındaki bir göl; sonuncusu ise diğeriyle kıyaslanamayacak kadar büyük

35 Salinger, *a.g.e.*, (2011), 94.

36 J. D. Salinger, *16 Hapworth, 1924*, çev. Cem Akaş, erişim 27 Aralık 2021, <http://www.gyayingrubu.com/cemakas/hapworthsalinger.pdf>

37 Shneidman, *a.g.m.*, 330.

38 Salinger, *a.g.e.*, (2011), 23.

olan bir okyanus. ‘Budizm’de su saflığı, berraklığı ve sakinliği simgelemekte ve insanlara zihinlerini temizlemelerini ve saflık durumuna ulaşmalarını ifade ediyor. Aynı zamanda özel bir kaseye su dökmek, Budist cenazelerinde bir ritüel olarak öne çıkıyor.³⁹

Kısaca, Seymour Glass entelektüel bir birikime sahip, şiir türünde yetenekli ve sanatın hemen her dalına ilgi duyan biridir. Öyle ki Seymour’un henüz sekiz yaşında İngiliz şair John Keats hakkında şu haikuyu kaleme aldığı bilinir: “John Keats/ John Keats/John Keats/Kaşkolunu tak lütfen.”⁴⁰ Ancak yukarıda da ifade edilenlerin dışında Salinger, Seymour hakkında okura çok fazla bilgi sunmaz. İntiharından önceki zaman diliminde yaşadığı duygu değişimi, yakın zamanda ölümcül bir hastalığa yakalanıp yakalanmadığı veya hayatında ciddi bir değişime neden olacak gelişmelerin olup olmadığı konusunda okur herhangi bir bilgiye sahip değildir. Anlatılardan hareketle Seymour’un yaşam tarzı hakkında söylenebilecek özelliklerden biri Amerikan toplum yapısına uygun bir karakter olmadığı ve Seymour’un her fırsatta bu yapıyı ağır bir şekilde eleştirdiğidir.⁴¹ Bu bilgi dışında Seymour Glass’ın yaşamında dönüm noktası olarak kabul edilen en önemli gelişme ise II. Dünya Savaşı’nda yer almasıdır.

“Stres ve huzursuzluk düzeyinin belirlenmesi”⁴² veya mağdurun bu anlarda takındığı tavrın tespit edilmesi, psikolojik otopsi tekniğinde öne çıkan maddeler arasında yer alır. Seymour’un intihar öncesi stres ve huzursuzluk düzeyinin seviyesi Salinger tarafından bir kez daha gölge bırakılan konular arasındadır. Salinger, buna dair okura herhangi bir kanıt sunmaz ve Seymour’un intiharı tamamen stres ve huzursuzluk düzeyinin tespit edilmesinden uzak değerlendirilir. Plajda son derece sakin ve uyumlu bir görüntü çizen kahraman, asansörde oldukça stresli ve gergindir. Ancak Muriel’i uyandırmayacak bir şekilde odaya girmesi, valizinden silahını çıkarması, intihar etmeden hemen önce haiku tarzında bir şiir kaleme alması, Seymour’un bu anlarda son derece soğukkanlı olduğuna işaret eder.

Psikolojik otopsi tekniğiyle Seymour Glass’ın intiharı son olarak “kurbanın niyetinin belirlenmesi ve yöntemin öldürücülük”⁴³ oranıyla değerlendirilecektir. İntihar hakkında kaleme alınan teorik kaynaklarda kurbanların tercih ettikleri yöntem,

39 O.O. Kulchytska ve E.A. Baloh, “Seymour Glass: Contextual and Linguistic Identity,” *Journal of Vasly Stefanyk Precarpathian National University*, Vol.: 2, No.: 2-3, (2015), 78.

40 Salinger, *a.g.e.*, (2011), 87.

41 Salinger karakterleri arasında benzer bir uyumsuzluk Türkçeye *Gönül-Çelen* veya *Çavdar Tarlasında Çocuklar* olarak çevrilen romanda da görülür. Kahraman Holden Caulfield, romanın genelinde Amerikan toplum yapısını ve eğitim sistemini eleştiren, çevresiyle uyumsuz ve birçok kişiyi/duyguyu “samimiyetsiz” olmakla suçlayan bir anti-kahraman görüntüsündedir.

42 Shneidman, *a.g.m.*, 330.

43 Shneidman, *a.g.m.*, 330.

kararlılıklarını ya da vazgeçişlerini ifade etmektedir. Seymour'un tercih ettiği yöntem bakıldığında karakterin kesin bir kararlılık gösterdiği ve herhangi bir vazgeçişe yer vermediği anlaşılır. Ateşli silahla intihar etmeyi seçmesi, namluyu şakağına dayaması; yani hayati bir organ olan beynin yer aldığı kafatasını hedef belirlemesi; Seymour'un tam bir kararlılıkla, dönüşü olmayan bir şekilde istemli ölümü tercih ettiğini gösterir. Zihninin artık hayatını yönlendirmekten uzaklaştığını ve yaşama dair tüm motivasyonunu kaybettiğini düşünen Seymour Glass, kendisini yöneten efendisini; yani beynini hedef alarak artık özgürlüğü tercih eder:

Zihnin 'muhteşem bir köle ve berbat bir efendi' olduğuna dair o eski, kalıplaşmış sözü hatırlayın. Pek çok klişe gibi bu da yavan ve saçma geliyor kulağa, fakat muazzam ve acı bir gerçeğin altını çiziyor. Ateşli silahlarla intihar eden yetişkinlerin hemen hemen her zaman *kafalarına* sıkmaları, hiç de tesadüfi değildir.⁴⁴

Buddy Glass'ın Seymour'u anlattığı *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar: Seymour Bir Giriş* kitapta "Seymour bir seferinde hayat boyu yaptığımız tek şeyin küçük bir Kutsal Toprak parçasından diğerine gitmek olduğunu söylemişti" cümlesine yer vermektedir.⁴⁵ Alıntudan hareketle Seymour Glass'ın intiharına yaklaşıldığında kahramanın hayatı bir yolculuk, bir mekân değişikliği; kısacası başka bir toprak parçasına geçiş olarak algıladığı görülür. Tam olarak bu noktada aşırı duyarlılığıyla tanınan Seymour Glass'ın artık yetişkinlere ait dünyaya daha fazla tahammül edemediği; cömertlik ve iyilik dolu hayatına intihar tercihiyle son vermek istediği anlaşılır.

Sonuç

Seymour Glass'ın intiharı psikolojik otopsi tekniğiyle yukarıdaki gibi incelenebilir. Salinger, Seymour Glass'la ilgili kaleme aldığı anlatılarda kahramanın çocukluğuna ve gençliğine dair önemli bilgiler verse de intiharı hakkında okura net ve açıklayıcı bilgiler sunmaz. Özellikle "Muz Balığı İçin Mükemmel Bir Gün" hikâyesinde okur, Seymour'un intiharından hemen öncesindeki süreç hakkında çok az bilgiye sahiptir. Ancak Buddy Glass'ın anlatıcı olduğu *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar: Seymour Bir Giriş* (1955) ve *Franny ve Zooey* (1961) başlıklı kitaplarda Seymour hakkında detaylı bilgiler göze çarpar. Bu bilgiler ışığında da kahramanın intiharı psikolojik otopsi tekniğiyle çok daha anlam kazanır.

Seymour Glass'ın intiharı psikolojik otopsi tekniğiyle değerlendirildiğinde ilk olarak kahramanın savaş sonrası yaşadığı travma ön plana çıkar. Bu nedenle Seymour Glass'ın hayatını savaş öncesi ve sonrası olarak değerlendirmek doğru olacaktır.

44 David Foster Wallace, *Bu Su: Yaşama Uğraşına Dair Bir Yol Haritası*, çev. Derin İnce (İstanbul: Siren, 2016), 60-63.

45 Salinger, *a.g.e.*, (2011), 150.

Savaşın getirdiği yıkıcı gerçekle yüzleşen Seymour Glass, II. Dünya Savaşı sonrası sivil hayata adapte olmakta fazlasıyla zorlanır. Seymour'un istemli ölüm tercihine bu açıdan yaklaşıldığında savaş sonrası travmanın ana etken olduğu söylenebilir. Kahramanın *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar: Seymour Bir Giriş ve Franny ve Zooey* kitaplarında sıklıkla dile getirdiği “ölmüş bir kedi” olma temennisi, savaş sonrası döneme denk gelmektedir. Çünkü savaşın getirdiği yıkım, Seymour'da birtakım psikolojik sorunların belirmesine yol açmıştır. Bu durum, ilerleyen süreçte yetişkinlerin dünyasına uyum sağlamakta zorlanan, neredeyse gerçeklikle bağını koparan Seymour'un çocukların dünyasında kendini çok daha rahat ve mutlu hissetmesiyle devam edecektir.

Seymour'un intiharında birçok nokta öne çıksa da her şeyden öte okur, kahramanın kurmaca olduğunu bilir. Salinger, Türkçeye *Gönül-Çelen* veya *Çavdar Tarlasında Çocuklar* olarak çevrilen romanının kahramanı Holden Caulfield gibi bir anti-kahraman yaratarak tüketim anlayışının hızla Amerikan toplumunda yaygınlaşmasını, burjuvazinin egemenliğini, yetişkinlere ait değerlerin neredeyse anlamını yitirmesini ve savaşın yol açtığı yıkımı Seymour Glass aracılığıyla dile getirir. Yani Seymour Glass'ın intiharı başka bir ifadeyle “vekâlet” bir intihar olarak okunabilir. Okur, “Muz Balığı İçin Mükemmel Bir Gün” hikâyesinde Seymour'un intiharıyla yüzleşse de anlatının arka planında Salinger'in toplumun intiharına yönelik eleştirilerine şahit olur. II. Dünya Savaşı'yla birlikte toplumsal yoz oluş, değerlerin hızla anlamını yitirmesi, Mc Carthy baskıcılığı, sıklık ve hissizlik; Salinger'in Seymour aracılığıyla topluma yönelttiği eleştirilerin başında gelir. Öyle ki Seymour Glass, Salinger tarafından kaleme alınan anlatılarda Amerikan toplumunun çok uzağında bir kahraman görüntüsü vermektedir.

Seymour Glass'ın psikodinamiğinde öne çıkan başka bir noktaysa Muriel'le tanışması ve evlenmesidir. Seymour günlüklerinde Muriel'e karşı her zaman sonsuz bir sevgi ve saygı beslediğini ifade etse de satır aralarında ona karşı acıma duygusuna yer verir. Muriel'in fazlasıyla materyalist ve çocuk ruhlu olması, Seymour'un ise hassas ve şairâne bir karakter olarak öne çıkması; iki ayrı kişiliğin derinlerde yatan çatışmasına işaret eder. En nihayetinde bu çatışma, asansördeki “çinko asit” kokuyla 507 numaralı odadaki aseton kokusunun birleşmesiyle son bulur. Seymour'un intiharına yönelik yapılan bir çalışmada Muriel'in kahramanın antagonisti olduğuna yukarıda yer verilmişti. Hem Muriel hem de annesi Bayan Fedder, Seymour'un ruhani yolculuğundaki en önemli engeller olarak anlatılarda boy gösterirler. Kısacası Muriel'in Seymour Glass'daki diğer bir yansıması da annesi Bayan Fedder'dir. Bayan Fedder anlatılarda bu evliliği onaylamayan, Seymour Glass'ı her zaman aykırı ve şizoid bir kişiliğe sahip olmakla suçlayan ebeveyn görüntüsündedir. Bayan Fedder sürekli kızını uyaran, kızının Seymour'a karşı tam anlamıyla teyakkuzda olmasını isteyen otorite konumundadır. Bayan Fedder'in saplantı derecesindeki eleştirileri, ısrarla Seymour'un psikolojik bir destek almasını istemesi, onun hayat karşısındaki görüşlerini yargılaması/küçümsemesi; hiç şüphesiz aşırı hassas ve nazik bir ruha

sahip Seymour'da huzursuzluk seviyesinin artmasına neden olmuştur. Bayan Fedder, yukarıda değinilen olumsuz özellikleriyle Amerikan toplumunun özeti gibidir. Burada da bir kez daha sorgulayıcı, doğallıktan ziyade yapaylığı temsil eden yetişkinlerin dünyasında Seymour Glass'a yer olmadığı anlamı çıkmaktadır.

Kaynakça

- Altınyıldız Artun, Nur ve Ali Artun. *Dada Kılavuz: 1913-1923. Münih, Zürich, Berlin, Paris*. İstanbul: İletişim, 2018.
- Alvarez, A. *İntihar: Kan Dökücü Tanrı*. Çeviren Zuhâl Çil Sarıkaya. Ankara: Öteki, 1992.
- Caulkins, Chris G. "The Psychological Autopsy: What, Who, and Why." *The Forensic Mental Health Practitioner Vol.: 2, Issue: 1*, (2019): 1-11.
- Cevizci, Ahmet. *Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma, 1999.
- Critchley, Simon. *İntihar Üzerine Notlar*. Çeviren Utku Özmkas. Ankara: Pharmakon, 2016.
- Donne, John. *Biathanatos*. New York: The Facsimile Text Society, 1930.
- Geddy, Margaret Elizabeth. "Nine Stories and the Society of the Spectacle: An Exploration into the Alienation of the Individual in the Post-War Era." Yüksek Lisans Tezi, Georgia Southern University, 2020.
- Hume, David. "İntihar Üzerine." *Yaşamım, İntihar Üzerine, Ruhun Ölümsüzlüğü Üzerine*. Çeviren Mehmet Hazar Gönüllü. İstanbul: Gamzer, 2020.
- Kale, Şükran Gülşah, Hancı, İ. Hamit ve Demirbaş, Hatice. "Psikolojik Otopsi: Adli Alanda Çalışanlar Bu Kavramı Biliyorlar mı?." *Kriz Dergisi* 27, (2019): 114-130.
- Kulchytska, O. O. ve Baloh, E. A. "Seymour Glass: Contextual and Linguistic Identity." *Journal of Vasly Stefanyk Precarpathian National University* Vol.: 2, No.: 2-3 (2015): 77-86.
- Leenaars, Antoon A. "Edwin S. Shneidman on Suicide." *Suicidology Online* 1 (2010): 5-18.
- Minois, Georges. *İntiharın Tarihi: İstemli Ölüm Karşısında Batı Toplumunu*. Çeviren Nermine Acar. Ankara: Dost, 2008.
- Salinger, J. D. "16 Hapworth, 1924." Çeviren Cem Akaş. Erişim 27.12.2021 <http://www.gyayingrubu.com/cemakas/hapworthsalinger.pdf>.
- Salinger, J. D. *Gönül-Çelen*. Çeviren Adnan Benk. İstanbul: Cem, 1967.
- Salinger, J. D. *Dokuz Öykü*. Çeviren Coşkun Yerli. İstanbul: Yapı Kredi, 2015.
- Salinger, J. D. *Franny ve Zooey*. Çeviren Ömer Madra. İstanbul: Yapı Kredi, 2020.
- Salinger, J. D. *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar: Seymour Bir Giriş*. Çeviren Sevin Okyay ve Coşkun Yerli. İstanbul: Yapı Kredi, 2011.

- Shakespeare, W. *Hamlet*. Çeviren Bülent Bozkurt. İstanbul: Remzi, 2007.
- Sheila O’Hearn, B. A. “The Development of Seymour Glass as a Figure of Hope in the Fiction of J. D. Salinger.” Yüksek Lisans Tezi, McMaster University, 1982.
- Shields, David ve Salerno, Shane. *Salinger*. Çeviren Ekin Can Göksoy. İstanbul: Pegasus, 2020.
- Shneidman, Edwin S. “The Psychological Autopsy.” *Suicide and Life-Threatening Behavior*, Vol.: 11, Issue: 4, Winter (1981): 323-337.
- Slawenski, Kenneth. *Üzüntü, Muz Kabuğu ve J. D. Salinger*. Çeviren Hülâ Öklem Süloş. İstanbul: Sel, 2010.
- Tekmen, Ayşe Nur. “Japon Şiiri Haiku ve Türk Edebiyatındaki Yansıması.” *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi* 17, 1 (2010): 149-157.
- Wallace, David Foster. *Bu Su: Yaşama Uğraşına Dair Bir Yol Haritası*. Çeviren Derin İnce. İstanbul: Siren, 2016.